

Učiteljski

TOVARŠ.

Izhaja
1. in 15. dné vsakega
meseca na celi polli.

List za šolo in dom.

Velja
za vse leto 2 gl. 50 kr.,
za pol leta 1 gl. 30 kr.

List 16.

V Ljubljani 15. avgusta 1872.

Tečaj XII.

Vsem slovenskim ljudskim učiteljem!

Pervi splošni zbor vseh slovenskih učiteljev bode 24. in 25. septembra t. l. v Ljubljani. Po splošnem razgovoru in mnogih željah bodejo se pri tem zboru obravnavale te-le stvari:

1. kako naj se **slovenski učitelj** za svoj stan izobrazuje;
2. kako naj se v naših večrazrednih ljudskih šolah podučuje drugi deželni jezik;
3. kako naj bi ljudski učitelji na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem in Primorskem imeli enakomerno plačo;
4. posamesni nasvetje.

Zraven tega bode dosedanji začasni odbor slovenskega učiteljskega društva poročal o društvenih zadevah in potem bode (po §. 13. društvenih pravil) volitev pervosednika, blagajnika, trinajst drugih odbornikov in treh pregledovalcev društvene blagajnice in knjižnice. Pervi dan t. j. 24. sept. t. l. zvečer bode na korist slovenskega učiteljskega društva pod vodstvom g. A. Nedveda javna **učiteljska beseda ali koncert**.

Drugi dan t. j. 25. sept. bode občni zbor društva v pomoč učiteljem in njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem.

Natančnejši čas in kraj zborovanja bode se naznanil prihodnjič.

S tem splošnim zborovanjem slovenskih ljudskih učiteljev združena bode tudi razstava učil, ktere se bodo vdeleževali tukajšnji in vnanji knjigarji in tudi posamesni učitelji in nektare ljudske šole.

26. sept. potem se napravi, ako bodo kaki vdeleževalci hoteli, izlet v Bled ali v kaki drugi bližnji kraj na Gorensko.

Vsak vdeleževalec prvega splošnega zbora vseh slovenskih učiteljev plača 50 kr. za vstopnico, s katero bode se po znižani

ceni vozil po železnicah, in bode imel z njo vhod v zborovanje, k razstavi, k učiteljski besedi in k drugim takratnim shodom.

Vse slovenske ljudske učitelje na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem in Primorskem, posebno vse ude slovenskega učiteljskega društva, vljudno vabimo k temu prvemu splošnemu zboru vseh slovenskih učiteljev. Ljubi bratje, slovenski učitelji! pokažimo svetu, da nam serce bije za domačo šolo in pravo narodno omiko, in da to svojo važno nalogo moremo le izverševati, ako svojo združbo vterjujemo, svoja čutila čistimo in bistrimo, da se za svoj težavni poklic spodbujamo, ter s posebnimi pomočki pomagamo tudi posebni naméri na blagor našega milega národa.

Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani, 15. avgusta 1872.

Ukaz bogočastnega in ukóvnega ministra od 8. maja 1872, o okrajnih in deželnih skupščinah (konferencijah) ljud- skih učiteljev.

V izvrševanje §§. 45 in 46 v zakonu od 14. maja 1869 (Drž. zak. št. 62) ukazujem tako:

I. O okrajnih skupščinah.

§. 1. V vsacem učilničnem okraji je praviloma po enkrat v letu učiteljska skupščina.

Ako je učilnični okraj razdeljen mej več nadzornikov, tedaj se vršé za vsak del okraja posebne skupščine.

Če je okraj preobširen, ali če ima preslabe poti, ali če je kaj drugega, da se ena sama skupščina ne more vršiti, tedaj se vršé zbori za posamezne dele tistega okraja.

§. 2. Okrajnim učiteljskim skupščinam je sploh nálog: prizadevati si do potrebne skladnosti v notranji uredbi učilništva po okraji, posvetovati se o prirokih (pomočkih) k pospehu ljudskega učilništva, semkaj meréče nasvete podajati okrajnemu učilničnemu oblastvu in izrekati mnenja o vprašanjih, katera mu od tega oblastva hodijo o učilničnih stvaréh.

Posebno treba:

1. da ustrezajo nalogu, katerega jim učilnični in učni red odkazuje o učnih črtelih, posameznim razredom določenih smotrih (ciljih) itd.

2. da presojuje uredbo rabéčih učnih knjig in beril ter tudi drugih učnih pripomagál in pospeševál podučevanja, in nasvétujejo, kako naj se jim dá večja dovršenost, ali oziroma da se vvedó nova samoučila in učila;

3. da učitve (metode), katere je za primerne poterdila praktika in teorija, v živo pretresajo, ter da svojo misel izrekajo o njih sprejetji in tudi o načelih učilničnega ustrahovanja;

4. da posebno pazijo na otročje vrte, na učilnice ženskega dela, na učilnične knjižnice, na učilnične vrte, na njive za poskušnje v poljedelstvu, na telovadnice ter na vse tiste naprave, katerim je namera, učilnični mladini gojiti zdravje;

5. da pretehtujejo zapreke, upirajoče razvoj javnega uka v tistem okraji, ter da podajajo nasvete, kako bi jih bilo odpraviti;

6. da se razgovarjajo o prirokih, kateri bi v skladnost spravili, kar se največ more, domače z učilničnim odgojevanjem;

7. da se posvetujejo o prirokih, s katerimi bi se razprostranile učilnice in učilništvo po tistem okraji, posebno s katerimi bi se vvedli uki v daljše izobraževanje in vvedle nižje strokóvne učilnice z ozirom na potrebe tistega okraja;

8. da pretresavajo priroke k daljši omiki učiteljev v njih zvanji, zlasti uredbo okrajnih učiteljskih knjižnic.

Nameri učiteljskega daljšega izobraževanja, ustrezajo v okrajnih skupščinah še posebno prepodavanja znanstvene ali pedagoške vsebine, razkazávanje praktičnega učenja v določnih učnih stvareh, in razstave učil.

§. 3. Pravilno okrajno skupščino (§. 1) sklicuje okrajno učilnično oblastvo, katero zboru določa kraj, čas in doklé naj bode trpel. Zbor ne sme biti čez tri dni. Okrajno učilnično oblastvo je upravičeno, ako je potreba pripoznana, ukazovati tudi preizredne skupščine; a vendar naj to oblastvo ondód, koder se skupščinam troški ne zalagajo iz učilnične okrajne blagajnice, poprej v to prosi privolitve od deželnega učilničnega oblastva.

§. 4. Udje okrajne skupščine ter dolžni k njej hoditi so vsi ravnatelji, višji učitelji, učitelji, posvetne učiteljice, sposobilno učiteljsko svedočbo imejoči nižji učitelji in nižje učiteljice javnih ljudskih in meščanskih učilnic, dokončno postavljeni vérstveni učitelji takih učilnic, tudi ravnatelji, glavni učitelji, učitelji vádniki na c. kr. izobraževalnici za učitelje (učiteljice) tistega okraja.

Vsi ti imajo v stvaréh, odkazanih skupščini, sklepoválen glas ter tudi pravico, voliti in izvoljeni biti.

Dolžnost je v skupščino hoditi nižjim učiteljem in nižjim učiteljicam imejočim svedočbo zrelosti; a njih glas je samo posvetovalen.

Ne dokončno postavljenim vérstvenim učiteljem, pomočnim in stranskim učiteljem ter učiteljicam javnih ljudskih učilnic in učiteljskih izobraževalnic, učiteljicam delovnih učilnic, tudi učiteljem in učiteljicam v zasebnih (privatnih) ljudskih učilnicah je na izvolji, skupščine se vdeleževati s posvetovalnim glasom.

Vsi udje okrajnega učilničnega oblastva so upravičeni, v skupščini navzočevati pri razpravah.

Prvosednik more v skupščino tudi povabiti veščake s posvetovalnim glasom.

§. 5. Prvosednik in voditelj okrajne skupščine je dotični okrajni učilnični nadzornik. Ta si za vsako skupščino določi nadomestnika. Skupščina izmej svojih udov izvoli dva zapisnikarja za leto dnij.

Ta dva moreta biti novič izvoljena.

Izvoljenima je dolžnost, volitev sprejeti, če nijsta že lani opravljala te čestne službe.

§. 6. Vrsta razgovorov vsake skupščine se njenim udom oznani konči (vsaj) štiri tedne pred shodom. Skupščini je pravica skleniti, da se vrsta razgovorov razdaljša.

§. 7. Da se prihodnjemu zboru pripravijo določne stvari, katere pridejo v njem na razpravljanje, izvoli skupščina stanovit odbor izmej svojih udov. Prvoseduje mu okrajni učilnični nadzornik. Vrh tega je mōči izvoliti posebne odbore za to, da je o posameznih stvareh že poprej posvetovanje, ali da se te stvari zvrše.

§. 8. Okrajna skupščina voli po veljavnih pravilih izmej svojih udov zastopnike učiteljskega stanú v okrajnem učiteljskem oblastvu, tudi komisijo, katerej je izročeno upravljanje okrajne učiteljske knjižnice, in poslance v deželno skupščino.

§. 9. O vsaki seji treba napraviti zapisnik, v katerem naj bodo stvari razprave, nasvetje in sklepi. Ta zapisnik je s prvosednikovim poročilom poslati okrajnemu učilničnemu oblastvu, katero naj ga k deželnemu učilničnemu oblastvu odpravi z naznanilom o naredbah, v tem storjenih, in morebiti s kakimi svojimi nasveti.

V letnih učilničnih poročilih deželnih učilničnih oblastev treba vselej tudi na tanko povedati delovanje okrajnih učilničnih skupščin.

§. 10. Opravilni red, katerega se je držati pri okrajnih učiteljskih skupščinah, ustanavlja deželno učilnično oblastvo.

II. O deželni skupščini.

§. 11. V vsaki deželi je praviloma vsaka tri leta učiteljska deželna skupščina. Deželno učilnično oblastvo je upravičeno, ako je potreba ali koristnost pripoznana, narejati, da se skupščina vrši v dveh zborih, katera sta vsak posebe.

§. 12. Deželni skupščini je nalog, mnenja izrékati o vprašanjih, katera jej podaje deželno učilnično oblastvo, posvetovati se o prirokih k pospehu ljudskega učilništva, tudi o stvaréh, katere se tičejo pravic, dolžnostij in razmer učiteljstva; dalje je upravičena, tudi podajati samostalne nasvete.

Kar se tiče prirokov k pospehu učilništva, ima deželna skupščina za vso deželo tako področje, kakoršno imajo o tem okrajne skupščine za njene posamezne okraje.

Z vsako deželno skupščino je združiti, ako se dá, razstavo učil.

§ 13. Deželno skupščino sklicuje deželno učilnično oblastvo. Vrší se mej jesenskimi počitnicami, praviloma v sedeži deželnega učilničnega oblastva, ter ne sme nad pet dnij trpeti. Deželno učilnično svetovalstvo je upravičeno, tudi preizredne skupščine sklicovati.

§ 14. Ude deželne skupščine volijo okrajne skupščine. Po koliko udov je v posameznih učilničnih okrajih voliti, določa deželno učilnično oblastvo z ozirom na to, kak obsežaj imajo okraji in po koliko je v njih učiteljev; a nobenega okraja ne smejo nad trije udje zastopati.

Volitev veljá za tri leta. Vsak more biti novič izvoljen. Dolžnost je izvoljenemu, volitev sprejeti in hoditi k skupščini.

Okrajnim učilničnim nadzornikom dežele je zato, ker so okrajni učilnični nadzorniki, svobodno, deželnih skupščin se udeleževati, sedež in glas imejóć. Isto veljá o ravnateljih učiteljskih izobraževalnic in meščanskih učilnic, ako jih niso izvolile okrajne skupščine.

Udje deželnega odbora in deželnega učilničnega oblastva so čestni gostovi deželne skupščine.

Prvosednik more v skupščino tudi povabiti veščáke s posvetoválnim glasom.

§ 15. Deželne skupščine so praviloma javne. Samo s posebnih uzrokov se more javnost izločiti ali utesniti.

§ 16. Prvosednik in voditelj deželne skupščine je deželni učilnični nadzornik ljudskih učilnic, in ondód, koder je po več deželnih učilničnih nadzornikov ljudskih učilnic, tist, katerega v to odloči deželno učilnično oblastvo. Prvosednik si za vsako skupščino določi nadomestnika. Skupščina izmej svojih udov izvoli dva zapisnikarja za tri leta. Ta dva moreta biti novič izvoljena. Dolžnost je izvoljenima, volitev sprejeti, če nista v zdaj minoli dobi že opravljala te čestne službe.

§ 17. Vrsta razgovorov vsacega zbora se oznani konči tri mesece pred shodom. Skupščini je pravica skleniti, da se vrsta razgovorov razdaljša.

§ 18. Zaradi poročevanja o raznih stvaréh iz vrste razgovorov se more skupščina razdeliti na odseke (komitate).

§ 19. Deželna skupščina izmej svojih udov izvoli odbor, kateremu je v najprejšnje posvetovanje treba odkazati vse stvari, kar naj jih pride na razpravo. Deželni učilnični nadzornik je prvosednik tega odbora. Odbor treba da tudi opravični red sestavi deželni skupščini. Praviloma ne sme na razpravo priti nobena stvar, ako ni o njej poprej odbor iz-

rekel mnénja. Samo tedaj, kadar deželna skupščina z večino dveh tretjin sklene, da je stvar nujna, more o njej takój biti razpravljanje.

§. 20. O vsacem zboru treba napraviti zapisnik, v katerem naj bodo stvari razprave, nasvetje in sklepi. Ta zapisnik je s prvosednikovim poročilom poslati deželnemu učilničnemu oblastvu, katero naj ga k ukóvnemu ministru odpravi z naznanilom o naredbah, v tem storjenih, in morebiti s kakimi svojimi nasveti.

Končna določila.

§. 21. Odmerjanje odméne (odškodbe) za potne troške, oziroma dnine tistim učiteljem, katere veže dolžnost, udeleževati se okrajnih in deželnih skupščin, ter ne prebivajo tam, kjer se vrši skupščina, določa deželno učilnično oblastvo, poslušavši okrajnih učilničnih oblastev.

§. 22. Ta ukaz naj po tistih kraljevinah in deželah, koder so že z deželnimi zakoni spravljani v red troški za učiteljske skupščine, takój dobode moč, a po ostalih deželah stóprv (še le) mahoma tedaj, ko bodo ti troški res zagotovljeni.

Stremayr s. r.

Nadaljevalno izobraževanje ljudskih učiteljev na Kranjskem.

Pod tem naslovom („zur Lehrerfortbildung in Krain“) prineslo je letošnje letno sporočilo tukajšnjega c. k. učiteljskega izobraževališča daljši sostavek, katerega je spisal g. pl. Gariboldi, glavni učitelj učiteljskih pripravnikov, ter c. k. šolski nadzornik za ljubljansko okolico. Ta znameniti sostavek moramo smatrati kot javno glasilo našega c. k. učiteljskega izobraževališča. G. ravnatelj Bl. Hrovath že vé, zakaj je ta sostavek protipostavno vzel v letno sporočilo, in g. pl. Gariboldi mora tudi vedeti, zakaj ga ni raji poslal v kak političen časopis, kamor po zapopadku spada. To so tedaj njune skrivnosti. Sicer se pa naš šolski list „Učiteljski Tovarš“ našemu c. k. učiteljskemu izobraževališču, t. j. g. ravnatelju in glavnim učiteljem tega zavoda, posebno pa g. pl. Gariboldiju prav vljudno zahvaljuje za to prekrasno odkritoserčnost, kakoršne si boljše želeti ne moremo, kajti tudi na Kranjskem je v poslednjih časih nastala silna potreba, da se ločimo; vsak naj hodi svojo pot, — eni na desno, drugi na levo; eni po svojem prepričanju, katerega so že tolikrat javno terdili, drugi pa tje, kamor naj bolje kaže. Odsihmal ne bomo gojili praznega upanja, da bomo ljudski učitelji vzajemno delali na poti ljudske omike in ljudskega izobraževanja; nadjali smo se namreč, da nam bodo učeni gospodje učitelji našega c. k. učiteljskega

izobraževališča prijazno roko podajali, a sedaj pa nam naravnost povedó, da bi bilo za naše šolstvo in učiteljstvo boljše, ko bi „Učiteljski Tovarš“ nikdar ne bil na svetlem, in prej ko bi poginil, koristneje in bolje bi bilo. O prekrasna izpoved naših novih pedagogov! Marsikaj smo že doživeli, a take hvaležnosti za dvajstletni „Tovaršev“ trud vendar nismo v nobenih okoliščinah pričakovali. Naj večji, toda mirni sovražnik tega ali unega početja vidi vendar zraven slabe tudi kako dobro stran; ti novi šolski veljaki pa „Tovaršu“ še naj manjše dobre strani in zasluge ne priznavajo, ter ravno s tem kažejo, da so pristranski sodniki in tedaj popolnoma nezmožni soditi v tej sodbi. — Povemo vam, ljubi šolski učenjaki, da tako hitro vam „Učiteljski Tovarš“ še ne misli privoščiti tega veselja, da bi šel v kertovo deželo, kajti še živé ljudje v narodu, katerih namen ni zgolj sebičnost in nesramnost, in od teh pričakuje naš list še daljne dušne in materialne podpore in še nekaj življenja.

„Roka roko umiva“, pravi pregovor, in „odkritoserčnost je odkritoserčnosti vredna“, tedaj tudi „Učiteljski Tovarš“ smatra g. pisatelja omenjenega sostavka „lažnjivega preroka“, kateri ima pod ovčjim oblačilom volčje zobe; kajti on umé laž z resnico tako zvito pomešati, da ji je težko povsod ločiti.

G. pisatelj tega sostavka ima dvojni glavni namen (ali se tega tudi sam dobro zaveda, ne vemo). Pervič on namerava pri mladih učiteljih vzbujati visokoleteče misli, da se potem prišedši iz izobraževališča povzdigujejo nad starejše učitelje, — drugič pa reščeta vse, kar se je do sedaj godilo na šolskem polji, in dela lahki račun tako, da je vse = 0. Vsak nepristranski bralec tù vidi, da ga pri tej kritiki ni vodila ljubezen do resnice in do kakega zboljšanja, temuč naj gerja in nesramna strast. Kdo mu je neki kdaj kaj hudega storil, da tako ostudno napada vse, kar mu pri tem spisovanji ravno na misel pride! O drugem naj mu odgovarjajo drugi; mi odgovarjamo sploh na to, kar g. pisatelj piše o šolskih in učiteljskih razmerah. Dasiravno ni prav lahko slediti mislim v tem razporjanem spisu, t. j. velikanskim, vertoglavim skokom v prav slabi, škerbavi logiki (ker večkrat v gorečnosti pride v protislovje sam s sabo), vendar naj ga spremljamo po njegovem labirintu, in sicer iz tega namena, da svet dobro zvé tudi naše glasilo. Učitelji, naši tovarši, katerim še bije sercé za národ in vero, naj se tesno oklenejo našega programa, kajti naši zoperniki so marljivši od nekdanj, tedaj je tudi skrajni čas, da vsi stojimo za enega in eden za vse!

G. pisatelj pravi precej na prvi strani: „So sehen sich ältere Lehrer der Geringschätzung von Anfängern preisgegeben“ . . . Po domače se to pravi: „Vse, kar je bilo pred nami, ne veljá čisto nič, in ni bilo nikdar nič; le z učitelji, ki pridejo iz sedanje izobraževalnice napoči zarja bolj-

šega šolstva na Kranjskem“. Ko bi bilo tudi to vse res, ali je treba mlade učitelje, med katerimi so eni po svoji neskušnosti že sami po sebi dovolj imenitni, še bolj za ošabnost podkuriti? Ali je to prava vzrejevalna pot pri mladini in še celó v izobraževalnici za učitelje, kateri si morajo za svoje prihodnje dneve vseh drugih lastnosti več in pred pridobiti, kakor teh, ki se jih mladi učiteljski pripravniki tù vadijo? Lepa izobraževalnica taka, kjer se starost in skušnje ne učé spoštovati, temuč se vse dosedanje dobro naravnost zaničuje in v naj gerjih podobah zasramuje! Kam bode to peljalo in pripeljalo, bodemo, žalibog, kmali videli. Nasledki te odgoje se tù pa tam že prikazujejo. Poglavitni razložek med učitelji bode vedno le ta, kakor je bil do sedaj in je vsaki čas, da namreč naj več veljá tisti, kdor je bolj priden, bolj zvest in delaven v svojem težavnem poklicu, a ne tisti, kdor je bolj učen in navzet visokega duha. To kažeje žive skušnje, naj naši modroslovni novi šolski možaki o tem modrujejo, kar koli jim je drago. G. pl. Gariboldi tudi sam terdi, da poglavitna reč pri učitelju je nadaljno izobraževanje. Res je, da se sedaj učiteljski pripravniki veliko več potrebnega in lepega učé, kakor so se učili prejšnji pripravniki, ali se pa tudi kaj več naučé, je drugo vprašanje, ktero se bode moglo še le v djanji pokazati, in videlo se bode, kateri učitelj je v ljudski šoli narodu več koristil: ali tisti, kteremu je v sedanjí izobraževalnici modrost okoli ušes šumljala, ali pa tisti, ki je malo vsejano zerno — veselje do izobraževanja — skerbno gojil, pridno razširjal in si vsakoverstnih skušenj nabiral, in je bil povsod in vselej terdnega značaja. —

G. pisatelj spozná, da je verska odgoja prva in naj imenitnejša, ter jo imenuje „der wichtigste Moment der moralischen Erziehung“, toda, kako se vjema njegovo daljno izpeljevanje s tem določno izrečenim principom! Naravna logika je ta-le: Verska izreja je prva in naj poglavitnejša izreja, ker se na njo opira in naslanja npravna odgoja (moralische Erziehung). Versko odgojevati je duhovnikova dolžnost; učitelj mu mora pri tem pomagati; obadva morata vzajemno delati . . . G. pisatelj toliko vé pripovedovati, kako je naše ljudstvo vražno, nevedno, surovo i. t. d., in zboljšanje tega stanja pričakuje samo le od boljšega podučevanja učiteljev, ter berž ko ne, sklepa: Bolj podučeni učitelji bodo tudi ljudstvo bolje podučevali, in zginile bodo te napake izmed našega ljudstva. Kakor učitelj zgodovine bi g. pisatelj vendar moral vedeti, da je naj večja spačenost serca dostikrat pri naj višjem umskem izobraženji. — Sula je bil gotovo izobražen človek, pa je vendar hladnokervno pomoril na tisuče ljudi, in še obraza ni spremenil, ko je v posvetovalnici slišal krik in vpitje morilcev in njih žrtev. — Največ surovosti izvira iz spačenega serca in naj več preprirov in preteprov od tod, kjer dva hočeta eno kost

glodati. Vsi naj spretnejši odgojniki terdijo, da človeško serce nobena reč toliko ne požlahtni, kakor prava pobožnost, ki izvira iz vere; in naš g. pisatelj vendar v veliko napako šteje, ako učitelj pri berilnih vajah gleda tudi na požlahtnenje serca in vpleta nauke vmes. V tej reči smo pa tudi z g. pisateljem enih misli, da veliko moraliziranja ravno nasprotno učini; boljše pa je vendar moralizirati, kakor otrokom razkladati kake nepotrebne reči iz prirodoznanstva. — G. pisatelj mnogo pripoveduje od surovosti ljudstva, pa se vendar boji, da bi se kakemu preširnemu otroku krivica ne godila; vsak količkaj skušen učitelj vé, kaj je živost, kaj razposajenost i. t. d. Ko bi bil g. pl. Gariboldi takrat, ko so bile po šolah še telesne kazni na dnevnem redu, kaj takega pisal, bi bil zares šoli in učiteljem kaj koristil. Ne vemo, ali mu bodo sedanji učitelji za take nauke kaj hvale vedeli.

G. pl. Gariboldi povedavši, da je slovenska pedagogična literatura zelo ubožna, nemška pa toliko bogata, neusmiljeno brez vsega ozira udriha po našem listu, „Učiteljskem Tovaršu“, ki že šteje sedaj XI. tečajev, katerega naj več ljudski učitelji in duhovni duševno in materialno podpirajo. Radi bi vedeli, zakaj našega učenega g. profesorja naš list toliko zanimiva. Ali ga mar tako marljivo prebira in močnodušno podpira? Poglavitni greh, katerega g. pl. Gariboldi „Učiteljskemu Tovaršu“ očita, je zamuda dobrih del. Pravi, da ta list ne razlaga novih postav, da je za odgojo silo malo storil, za pedagogično-didaktično izobraženje pa kar nič, in da bi bolje bilo, da bi ga ne bilo, da životari; nevidna roka ga vodi, on je zapreka, da se boljši list ne vstanovi; učitelji, na noge, nov šolski list naj se rodi (in potem bodo še smele žabe v luži regljati in psi med hišami lajati) i. t. d. Poglejmo prav mirno, če „Učiteljski Tovarš“ res zasluži tako strastno očitane! Ne tajimo, da bi mogel biti naš šolski list v tej in uni zadevi boljši in tudi želimo, da bi večkrat izhajal, kar smo že o mnogih prilikah povedali in terdili, da list brez zdatne podpore ne more na tanko izverševati svoje težavne naloge. Res je, da bi bila vsaka reč na svetu lahko boljša, tedaj tudi „Učiteljski Tovarš“, c. k. izobraževalnica za učitelje (posebno njeni letošnji napredovalni tečaj za mestne učitelje), g. pl. Gariboldi v svojem podučevanju in nadzorovanju i. t. d.; pa tudi je resnično, da g. pl. Gariboldi in njegova svojbina (ki jo sedaj, hvala Bogu, dobro poznamo), „Učiteljskega Tovarša“ le toliko in zato bere, da ga kritizuje, in da še nihče teh učenih kritikarjev še ni z naj manjšo čertico pokazal, kako bi moral pisati naš slovenski šolski list.

G. pisatelj našemu listu očita, da ni šolskih postav prinašal in razlagal. Ko bi bil g. pl. Gariboldi resnicoljub, bi tega ne bil terdil, ker je to širokoustna laž. „Učiteljski Tovarš“ je že več važniših šolskih postav prinesel popred, preden so bile razglašene v deržavnem

zakoniku tako n. pr. postavo od 14. maja l. 1869. Sicer pa g. pl. Gariboldi tudi dobro vé, da je „Tovaršev“ vrednik v „Učiteljskem koledarji“ za l. 1871. podal kazalo vseh važniših šolskih postav in ukazov, in jih tedaj ni po „Tovaršu“ vselej na dolgo in široko razkladal; in ko bi „Učiteljski Tovarš“ ne bil nobene šolske postave popolno prinesel, bi bil vendar vstrezal svoji nalogi, ker je le samostalni pedagogični, ne pa vladni list. Enako ravna jo se tudi drugi pedagogični časopisi. Koliko pa se učenemu g. profesorju podá in kam meri neslana opomba: „Man überlässt hier in Krain alles zu viel dem Amte, . . . und wenn sich jemand fände, der etwas thun wollte, so dürfte er es gar nicht, weil diejenigen, die nichts thun wollen, jenes Recht präoccupiert haben“, to ugame lahko vsak, če tudi ni glavni učitelj. Mi rečemo z Vami, g. učeni profesor: „Stellet euch auf die eigenen Füße, lasset euch nicht tragen, vertrauet euch und eurer Kraft,“ ter osnovajte nov šolski list in pišite prosto, kakor vam je drago. Kedar bode te dvanajst let kakor „Učiteljski Tovarš“ se trudili in pisarili, bode te imeli druge misli, kakor jih imate sedaj, in tudi svet vam bode več verjel, kakor vam sedaj verjame.

G. pl. Gariboldi je pa tudi tako prijazen, da nam kar naravnost pové, zakaj da mu „Učiteljski Tovarš“ ne ugaja. On pravi: „Die interessantesten Vorfälle und Vorgänge in der krainischen Schulwelt selbst, sie werden entweder todtgeschwiegen oder nur durch eine sehr kurze Notiz berührt“. Prosimo, povejte nam, ljubi g. profesor, kaj pa Vam je interesantno? Sedaj že bolj poznamo Vaš okus. Kaj ne, „Učiteljski Tovarš“ Vam bi bil takrat interesanten, ko bi ves svet svoje umazano perilo njemu prat pošiljal. Tako brezznačajan in breztakten pa naš list sedaj še ni, kakoršnega si Vi želite, akoravno se njegov vrednik ni izobraževal v osrečevalni izobraževalnici Vaše dobe. Kdor je naš časopis bral od 1. do današnjega lista, lahko priča, da „Učiteljski Tovarš“ ni molčal, kedar je bilo treba govoriti; ljudi nepotrebno hujskati, sovražstvo buditi in zdražbe napravljati in se sim ter tje loviti, sedaj po tem, sedaj po drugem vetru (po Vašem zgledu) se sukati, pa ni bila nikdar njegova navada, ker vé, da šolski list mora biti kakor učitelj terdnega značaja, ne pa vetrenjak na strehi; — kar mu g. pl. Gariboldi očita: „Die jüngsten Jahrgänge und die früheren sind dem Geiste nach in nichts unterschieden“, je tedaj zanj prav častilno. Ravno zato, ker „Učiteljski Tovarš“ resnico in mir ljubi, Vam je hud tern v pēti, in v spisu na 12. strani kar na enkrat izlijete nanj ves svoj žolč (vendar ga bi bili še za drugo pot kaj prihranili), ter pravite, da ga nevidna roka vodi, ktere pa nesveto učiteljstvo (profanes Lehrertum) ne vidi. — Res prav po zvijaško-lesjakovo ste izučeni in naščuvani, da v take skrivnostne besede, kakor so nastavljene na tej strani in še dalje sim ter tje po tem spisu, zavijate svoje černe misli vselej, kedar ne veste kaj

povedati, ter zarotujete vse učitelje, da naj vendar „Učiteljskemu Tovaršu“ nikar več ne verjamejo in da naj se že enkrat ločijo od njega, rekoč: „Emanzipieret euch!“ — Po tem slovesnem klicu bodo gotovo vsi učitelji svojega starega, zvestega „Tovarša“ pustili in poslušali Vas, novi šolski možak, ki ste v ljudskem šolstvu v dveh letih taki vitežki skok naredili, da smo mi drugi učitelji, ki si že čez 20 in 30 let trudimo in skušenj nabiramo, proti Vami samo tulje in pezdirje. Od sedaj bode vse drugače. Vsi mladi in stari učitelji v deželi bodo sedaj le Vas, kot prvega zvedenca, vodnika in osrečevalca v šolstvu čislali in poslušali, in potem bodo vsi na enkrat skušeni šolski možje; pečene tice jim bodo v usta same letele, in kranjske šole bodo prve v Avstriji! Oj, srečni časi!

G. pl. Gariboldi modruje tudi o cerkvenikovi službi, ki je še tū pa tam združena z učiteljevo službo; to pa stori le zato, ker bi sicer njegov spis ne dišal po liberalizmu. Ta stvar se bode tudi brez g. pl. Gariboldijevega nasveta in grajanja prav lahko rešila. Cerkenikova in orglarjeva služba bode se v principu ločila od učiteljeve službe, učitelj pa potem tudi ne bode vžival tistih dohodkov, kateri so sklenjeni s tema službama, in pravde bode konec. Enake obravnave imeli smo že davno pri učiteljskem zborovanji in tudi že večkrat v „Učiteljskem Tovaršu“; tedaj nič kaj novega. Da se pa to še ni uresničilo, se vé, da je po g. pl. Gariboldijevih mislih kriv „Učiteljski Tovarš“. Kedar ga dobí g. pl. Gariboldi v roke, bode se učiteljem na prvi mah zidali zlati gradovi.

G. pisatelj govori potem o materialnem stanji ljudskih učiteljev, t. j. o učiteljski plači, in precej odkritoserčno pripoveduje, da bodo marsikteri učitelji po novi plači že težeje mimo sedaj shajali; na drugi strani pa zopet učiteljem brani vse postranske zaslužke. O tej reči bi se lahko mnogo govorilo; pristavimo pa le to-le: Dan je dolg ne le lenuhu, ampak tudi pridnemu. Ako učitelj na deželi svoje ure v šoli zvesto spolni, kaj pa bi potem vendar ves ljubi božji dan delal? Ali bode mar ves dan lovil metulje, nabiral cvetice in razbijal kamenje? Vi, g. profesor, morate vedeti, da so naj bolj učeni ljudje imeli kako svoje veselje in posebne zabave s to ali z uno umetnijo; s tem so si ohranovali vedrega duha do pozne starosti. Privoščite tudi učitelju kako razvedrilno uro, pa tudi kako nedolžno opravilo, katero mu k pičli plači priverže še kak košček kruha.

Popolnoma lažljivo in krivično je pa očitjanje g. pl. Gariboldija, da se „Učiteljski Tovarš“ ne poteguje za boljšo plačo učiteljev. S to lažjo g. pisatelj ni hotel drugega doseči, kakor razkol in razpertijo med učitelji in meržnjo do „Učiteljskega Tovarša“. Mislil si je: plača je učiteljem naj bolj pri sercu; terdil bom, da šolski list o tem nič ne stori, in od vseh strani bode letelo nanj kamenje. Veselje to pa se

mu ne bode spolnilo, kajti marljivi bralci našega lista dobro vedó, da je „Učiteljski Tovarš“ ves čas, posebno pa, odkar je to vprašanje na dnevnem redu, skoro v vsakem listu, ako ne v posebnih sestavkih, pa v dopisih vsakoverstne učiteljske nadloge in reve zvesto odkrival, o tej reči svetoval, ter vlado in deželni zbor klical na pomoč. Lahko bi našteli tù celo kazalo sestavkov in dopisov, ki jih je „Tovarš“ o učiteljski plači po vseh tečajih prinašal; pa ni vredno, da bi zavoljo te nesramne laži imeli toliko dela; kdor ima oči, lahko vidi in bere; ako g. pl. Gariboldi tega ne vidi, ne moremo pomagati, toda vedno mu bomo rekli, da prav hudobno laže, ko pravi, da „Tovarš“ o učiteljski plači stanovitno molči, (bewahrt unverbrüchliches Schweigen, als ob es der krainischen Lehrerschaft an nichts mangelte“). Kdor hoče, naj mu le verjame!

Stokrat smo že pisali in pri vseh prilikah terdili in tudi vedno ostanemo pri tej želji (brez g. pl. Gariboldijeve spodbude), da je skrajni čas, da se tudi na Kranjskem vredí šolstvo in da se zboljša učiteljska plača; dasiravno deželni šolski svet že dve leti po več tisuč goldinarjev delí med slaboplačane učitelje, vendar je to le enokratna in posamna pomoč, in mnogo učiteljev je tù pa tam, ki so res v hudi stiski. „Učiteljski Tovarš“ je v 10. l. od 15. maja t. l. na str. 156 milo prosil pomoči za uboge učitelje na Dolenskem in Notrajskem; če se g. pl. Gariboldiju učitelji res tako zelo smilijo, naj jim kaj podari od svoje mastne plače (ki znaša v vsem vkup 1400 gold. na leto). Djanje, ne pa laganje kaže možá. Mi smo že večkrat terdili, da, ako se hoče učiteljstvu pomagati in ga na boljšo stopnjo omike spraviti, ni dovolj, da se samo šolski nadzorniki in učitelji pri c. k. učiteljskih izobraževalnicah dobro plačujejo, temuč treba je pred vsem drugim, da se tudi materijalno stanje ljudskih učiteljev zboljša, ker s tem, da se od učiteljev le čedalje več tirja, a nič ali le malo daje, se učiteljstvo nikakor ne boljša. Tudi s tem, da se v c. k. izobraževalnice za učitelje in za okrajne šolske nadzornike postavljajo „profesorji in suplenti“ iz srednjih šol, se učiteljstvo ne bode kaj pomaglo. Te misli so vsi skušeni učitelji po svetu. V občnem zboru marskega učiteljskega društva (5.—8. jul. t. l.) v Znaimu je prof. Reuper med drugim djal: „Die erste Forderung, welche wir an einen Bezirksschulinspektor stellen müssen, ist unbedingt die: dass er mit der Theorie und Praxis des Volksschulwesens vollkommen vertraut sei. Der gelehrteste Fachlehrer einer Mittelschule wird als Bezirksschulinspektor, wennernicht dieser Forderung genügt, weniger an seinem Platze sein, als ein mittelmässiger Volksschullehrer. Nicht darauf kömmt es an, ob er selber weit besser in einer Wissenschaft heimisch ist, als der letztere, sondern darauf, dass er diesen

zu zeigen verstehe, wie man Elemente jener Wissenschaft den Schülern vermitteln". G. pl. Gariboldi se ni popred nikdar pečal za ljudsko šolo in v c. k. učiteljskem izobraževališču uči le samo geometrijo, geografijo, zgodovino in ustavno vednost (Verfassungslehre), pa pri tem hoče biti edina luč učiteljem, ki se že mnogo let v vsakoverstnih učnih in drugih razmerah trudijo in izobražujejo na šolskem polji!

G. pl. Gariboldi obira tudi naše učiteljsko društvo se vé, da s tem, da še nikoli pičice ni storilo za šolstvo („es ist durchaus kein nennenswertes Resultat seines Wirkens zu verzeichnen"). Kakor laže o „Tovaršu“, da ni nikoli nič storil, laže tudi o učiteljskem društvu. Kdo ne vé v deželi, da je učiteljsko društvo sklicavalo in vravnavalo perve proste učiteljske zборе, pri katerih se je mnogo prav koristnega in vspešnega sklepovalo in vladi nasvetovalo; dalo je na svetlo prvi „Učiteljski Koledar“ z imenikom vseh šol in učiteljev na Kranjskem, sestavljalo in pošiljalo je v naj zadnjem času (naj več o učiteljski plači) razne prošnje in vloge do deželnega zbora, do vlade, do ministerstva, kjer se je prosilo, da naj se po ukaznem potu (im Verordnungswege) vredé pravne razmere ljudskih učiteljev na Kranjskem, in ker se to le še ni zgodilo, se je društveni odbor v posebnem pismu obrnil do naših deržavnih poslancev na Dunaji, kateri so o tej reči sami govorili z g. ministrom. To vse je „Tovarš“ že naznanil, in vsi udje učiteljskega društva to tudi dobro vedó; samo naš g. pl. Gariboldi noče tega vedeti, ker se je zarotil, da hoče „Tovarša“ in „učiteljsko društvo“ uničiti, in to vse le zato, ker mu je vrednik in ob enem pervosednik učiteljskega društva tako zeló na poti. Vredništvo in predsedništvo to mu iz serca radi odstopimo, samo zato, da bode on imel vse zasluge in slavo, koja se bode nekda pelo pervim buditeljem slovenskega šolstva in učiteljstva na Kranjskem („dass man die Ursache dieses Umschwunges nur in ihm suchen werde“).

Več bi še „Tovarš“ našemu prijatelju g. pl. Gariboldiju rad povedal, pa naj si prihrani še kaj za drugo pot. Prepira je iskal, najdel ga je. Koliko bode to prineslo dobička naši c. k. učiteljski izobraževalnici in sploh kranjskemu učiteljstvu, bomo kmali videli. Dobro vemo, da se g. pl. Gariboldi in vsi njegovi tovarši v sladki nadi zibljejo, da jih vse zagovarjanje od naše strani le čestita in da imajo množico učiteljev i. t. d. za herbtom. Iz serca vam privoščimo vse kadilo, ktero se vam sedaj zažiga in tudi vse boljše službe, višje stopnje, poslavlila i. t. d., koja vas čakajo za taka vitežka dela. To vse nas ne bode kar stopnjice premaknilo z naše poti, pa tudi naj manjšega strahú ali kaj takega (kar si naši nasprotniki mislijo) nam ta

sostavek ne bode učinil; ostali bodemo značajni učitelji in po vsi svoji moči do zadnjega časa delali za blagor ljudske šole in učiteljstva, ter za pravo ljudsko omiko.

Književstvo.

V založbi Jan. Giontini-ta je na svetlo prišlo Krištofa Šmida sto malih pripovedek za mladost, poslovenil Ivan Tomšič, učitelj na c. k. vadnici v Ljubljani (z nekaterimi podobami). To mično knjižico živo priporočamo, kakor g. pisatelj pravi v vvodu: „Upati je, da bode naša slovenska mladina rada segala po tej knjižici, ter si iz nje zajemala lepe nauke, ki jih je napisal rajni Krištof Šmid, naj večji prijatelj nežne mladosti. Naj bi prijatelji naše slovenske mladine, kedar jej kupujejo kakošen majhen dar, ne pozabili te knjižice, ki bode mladini gotovo več koristila, nego kaka druga, lesena in znabiti še zelo draga igrača. Bog dal, da bi ta na videz sicer majhna knjižica, a vendar polna lepega in podučnega berila pri naši nežni mladini naj boljšega sadu obrodila“.

Šolsko obzorje.

Iz slov. Stajerja. Brali smo v 14. l. »Uč. Tov.«, kako nekdo nekako sumljivo gleda na nas »ne kuhane in ne pečene« učitelje. Zdi se nam to prav neprimerno. Štirski učitelji imamo ravno to glavno šolsko postavo, kakor jo imajo učitelji na Kranjskem, in se tedaj moramo ravno tako truditi, da spolnujemo svoje težavne dolžnosti. Zraven tega pa ne mislite kranjski učitelji, da je že vse naše žepe razsvitlila »zvezda sreče«. Sim pa tje se tudi našim učiteljem godí, da iz blagajnice ne dobé denarja, kedar mine mesec, in da morajo pohlevno čakati, da jim prinese pervosednik šolskega sveta kak goldinarček za pretečeni mesec. Učitelj pri sv. Križi vé že kaj povedati o tej zadevi.

Iz Ajdovice. Znano je, kako grozovito gospodari lanska slaba letina letos ter svoja gola rebra kaže, naj si bo v mestah ali po deželi ali pri kmetu. Še celó šolski mladini ne prizanaša, ampak jo zadržuje pri nauku. Marsikteri školnik bo z mano vred priterdil, da slaba letina in revščina ste vzrok slabega in nerednega šolskega obiskovanja in napredovanja. Kajti, mnogo je staršev, ki nimajo, da bi dali otroku sold za zvezek ali druge šolske potrebe. Otrok joka in prosi, da nima zvezka i. t. d., in starši se sramujejo otroka brez denarja v šolo poslati. Drugi domá staršev prosi, naj bi učitelju plačali zvezek, pero, črnilo i. t. d., drugače se ne upa v šolo, in tako otrok šolo opušča. Veliko jih je pa, ki jih učitelj more sam zakladati z zvezki in z vsem, kar je potreba, samo da šolski otrok ne zaostaja v napredovanju. — Prihitite tedaj vsi šolski prijatelji, revnim šolam in staršem v pomoč, da ne bode moral učitelj izdajati še tega, kar sam pičlo ima. Omeniti moramo, da so nam v pomoč prihiteli predobrotni in velečastljivi gospod prošt in c. k. deželni šolski

nadzornik z mnogimi zvezki, peresi in knjigami, za kar jim naj hvaležnišo, preserčno hvalo izrekujemo.

Iz Pivke. — Med drugimi vstanovami je rajni g. Kalister zapustil pridnim sadjerejem slavinске fare, šest daril v srebru, in sicer prvo s 30 gold., drugo s 15 gold., in štiri po 7 goldinarjev. Prvo darilo dobí tisti, ki se more skazati, da ima naj manj petdeset enoletnih cepičev; drugo dobí, kdor jih ima za prvim največ in tako tudi tretje, četrte itd. Omenjena darila so se delila letos kakor vsako leto 12. julija t. j. na dan sv. Marjete v Slavini, a letos s petdesetimi cepiči še zadnjega darila ni nihče dobil, kajti šteli so jih že na stotine. Res blaga misel r. g. Kalistra, kajti s temi premijami se bode marsikaki prazni prostor s sadnim drevjem obsadil in obilo dobička donášal, tudi marsikaki kmetič bode z veseljem divjake požlahtnoval, ko se bode spominjal svetlih srebrnjakov. Slišal sem letos nekega kmeta izraziti se: Ako prve premije ne dobim, napravil bodem prihodnje leto sedemsto cepičev; dobiti jo hočem, naj veljá kar hoče. Dobil je pa že letos prvo darilo. Naši kmetje cepijo še vedno le po starodavni, slabi navadi v sklad, ker drugače ne znajo, in še to tako, da sem se le čudil, da se jim jih je še toliko prišlo.

Šolska mladina se tudi rada učí sadjereje. Sedaj, ko še nimamo šolske drevesnice, sem jim na svojem vertu kazal in razlagal, kako se staro drevje snazi in trebi, kako se dreveseca presajajo, cepijo itd. Ker pa na vertu ni toliko mladih drevesec, da bi bilo mogoče več načinov cepljenja pokazati, cepili smo v šoli kake palce, in učencem sim naročil, da naj tudi doma tako storijo, in naj potem v šolo pokazat prinesejo, kar so tudi storili. Naročil sem tudi, da naj sedaj, ko bode kmali sadje zrelo, skerbno nabirajo peške in košice in do jeseni na pripravnem kraju prihranijo. V jeseni bomo pa kos njive obsejali in spremenili drevesnico.

Iz Dolenskega. »Ljubi Tovarš«! prinesi tudi iz našega kraja svojim častitim bralcem dopis, in povej jim, kako pri nas in v naši okolici šolstvo napreduje. Spoznamo, da v vsi okolici, kjer se duhovščina pečá s šolo in da učitelja podpira, šolstvo spešno napreduje; toda, žalibog, ni povsod tako; nekateri duhovni gospodje ne slišijo radi kaj o ljudski šoli, akoravno so celó pervosedniki v krajnem šolskem svetu.

V nekterih krajih srenje še nimajo svojih šolskih hiš. Tako cerkljanska srenja, ktera ima čez 200 vsakdanjih in 150 nedeljskih za šolo vgodnih otrok, pa se že mladina podučuje od leta 1854. v neki hiši, ktera je pa tako slaba, da se človek brez nevarnosti se kaj zlomiti vanjo ne upa stopiti, in od te kočé plačuje srenja na leto 63 gld. Zakaj pa Cerkljanje nimajo svojega šolskega poslopja? Farmani želé lastnega šolskega poslopja in res že 4 leta pri c. k. davkariji za zidanje nove šole denar vkladajo in tudi je pošten mož, kteri to delo po primerni ceni rad prevzame; toda zidanje to ovira edino le krajni šolski svet. Radi bi vedeli, zakaj?

Iz Ljubljane. V letošnji nadaljevalni izobraževalni tečaj za ljudske učitelje od 27. t. m. do konec sept. so poklicani ti-le učitelji: Borštnik Jan. iz Šmarja, Uršič Jan. iz Zg. Tohinja, Lobe Jan. iz Ambrusa, Ivanec Ant. od Fare, Marn Jakob iz Drage, Avser Fr. iz Boh. Bele, Grebenec Jan. iz Račja, Medija Alojzi iz Bleda, Koller Fr. iz Razdertega, Petrič Jak. iz Ternja, Furlan Jan. iz Vrem, Kastelic Jož. od sv. Križa, Travn Jak. iz Naklega, Potočnik Mih. iz Trate, Gašperin Gašp. iz Kerškega, Fabjancič Fr. iz Buče.

— Vsem p. n. gg. vdeleževalcem prvega splošnega zbora vseh slovenskih učiteljev v Ljubljani naznanjamo, da se vstopnice

za ta zbor po 50 kr. dobivajo pri A. Praprotniku pervosedniku slov. uč. društva (v Virantovi hiši na strani proti vertu v 2. nadstr.).

Tudi prosimo vse gg. učitelje pevce, da bi se obilno vdeleževali petja pri učiteljski besedi in da bi se za ta namen že sedaj zglaševali in naznanjali, kateri glas hočejo peti.

— Kopšičeve knjižice za risanje je c. k. deželni šolski svet na Kranjskem za ljudske šole udobril in priporočil.

— V Ljubljani vstanovil se je »Šolski penez« ali darek za šolo; osnovalni odbor dal je na svetlo klic prebivalcem v Ljubljani in vsem prebivalcem na Kranjskem, v katerem pravi, da namen tega početja ni kratkomalo ne verska, ne narodna agitacija, temuč edini le ta, da se tudi na Kranjskem (po zgledu sosednih dežel) boljša poduk v ljudskih šolah in povzdiguje na višo stopnjo in sicer s tem, da se revnim šolam po deželi nakupuje potrebnih učnih pripomočkov, pa tudi, ako se bode nabiranje darov dobro pospeševalo, da se šolskim knjižnicam nakupuje kaj koristnih knjig. Želimo, da bi se ta »Šolski penez« združil z našim že obstoječim društvom »Šola«, in da bi se potem združeno delalo na pravi korist naših ljudskih šol.

— Šolstvo na Marškem je l. 1871 imelo dve meščanski šoli za dečke in dve za žensko mladino, 1824 ljudskih šol, iz med katerih je bilo 1148 slovanskih, 606 nemških in 79 slovansko-nemških. Izobraževalnic za učitelje in učiteljice bode se prihodnje šolsko leto odperlo šest, in sicer bodo tri slovanske, tri pa nemške. Slovenci nimamo (vsi vkup) še ne ene čisto slovenske izobraževalnice za učitelje.

— Razpisuje se šest daril za ljudske učitelje na Kranjskem, ktera se bodo kakor druga leta tudi letos po prof. Metelkotovi vstanovi delila učiteljem na deželi, kateri so se odlikovali posebno v tem, da so v svoji šoli skerbno gojili slovenščino in zraven tega učence tudi podučevali v sadjereji. Vsaka teh šest vstanov je 42 gold., in učitelji, kateri hočejo za ktero prositi, naj svoje prošnje (brez koleka) ravnaže do c. k. deželnega šolskega sveta v Ljubljani in do 10 sept. t. l. oddajo vsak pri svojem okrajnem šolskem svetu.

Razpis učiteljskih služeb na Kranjskem. Pri ljudskih šolah v Šent-Gothardu pri Trojani in pri sv. Vidu je učiteljeva, pri šolah v Moravčah in Mengišu pa podučiteljeva služba izpraznjena. Prosilci naj svoje prošnje do 25. t. m. oddajajo pri c. k. okrajnem šolskem svetu v Kamniku.

— V tergu na Verhniki (nad Ljubljano) je izpraznjena podučiteljeva služba. Prošnje za njo naj se po poti bližnje gosposke oddajajo pri c. k. okrajnem šolskem svetu v Ljubljani za okolico in sicer do konca t. m.

Listnica. G. J. B. v K.: Radi bi Vam vstregli, pa nimamo časa. Berite »Tov.« Kazalec in književstvo, in dobili bode te pa tam dovolj knjig za vašo knjižnico. G. L. P. v Š.: Hvala za staro zvesto prijateljstvo! Radi bi natisnili Vaš dopis, pa sedaj ni bilo mogoče; sicer pa se zelo vjema z današnjim našim odgovorom pisatelju strastnega sastavka v »Jahresberichtu« naše c. k. učiteljske izobraževalnice.